

URSZULA DRUMLAK

Uniwersytet Szczeciński

**REALIZACJA WYTYCZNYCH MIĘDZYNARODOWYCH
STANDARDÓW EDUKACYJNYCH DLA ZAWODOWYCH
KSIĘGOWYCH W WYBRANYCH KRAJACH**

Wprowadzenie

We współczesnej gospodarce, w wyniku wzrastającej odpowiedzialności społecznej osób wykonujących zawód księgowego, coraz większego znaczenia nabiera właściwa edukacja osób kandydujących do tej profesji. Równie istotne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu ustawicznego kształcenia księgowych czynnych zawodowo. Proces globalizacji sprawia, że zagadnienia związane z kształceniem kadr finansowo-księgowych nabierają wymiaru międzynarodowego.

Celem artykułu jest przybliżenie zagadnień związanych z implementacją zaleceń Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych dla Zawodowych Księgowych w wybranych krajach. Podczas zbierania materiału badawczego¹ posłużono się metodą sondażu oraz analizy danych dostępnych na oficjalnej stronie internetowej² Międzynarodowej Federacji Księgowych (IFAC - ang. *International Federation of Accountants*).

---

¹ Praca naukowa finansowana ze środków budżetowych na naukę w latach 2010-2011 w ramach projektu badawczego „Dostosowanie modelu kształcenia kadr księgowych w szkołach wyższych do standardów zawodowych oraz wymagań rynku pracy.”

² <http://www.ifac.org> odczyt 03.2011.

1. Idea stworzenia Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych dla Zawodowych Księgowych

W drugiej połowie XX wieku następowały istotne zmiany w światowej gospodarce. W związku z tym, w 1977 roku, powołano IFAC - organizację o międzynarodowym zasięgu, działającą na rzecz środowiska zawodowego księgowych. Obecnie³ skupia ona 164 członków ze 125 krajów, reprezentujących grono ponad 2,5 miliona księgowych ze wszystkich sektorów gospodarki: przemysłu, handlu, usług, agencji rządowych oraz przedstawicieli środowiska akademickiego. Członkami IFAC mogą być krajowe i ponadnarodowe organizacje, zainteresowane ogólnościowym rozwojem profesji księgowych. Są oni zobligowani do adaptacji i wdrażania wysokiej jakości standardów dotyczących audytu, rachunkowości, zasad etyki oraz edukacji.

Misją IFAC jest stałe wzmacnianie znaczenia profesji księgowych na arenie międzynarodowej w celu obrony interesu publicznego. Dbłość o rozwój i pobudzanie gospodarki światowej poprzez ustanawianie i promowanie standardów są konsekwencją stawianych zadań. Podkreśla się, że podstawową drogą do zabezpieczania interesu publicznego jest rozwój, promocja i wprowadzanie w życie, rozpoznawanych na skalę międzynarodową standardów w celu ochrony interesów szerokiego kręgu akcjonariuszy i potencjalnych inwestorów.

Do doskonalenia i rozpowszechniania edukacyjnych standardów rachunkowości na całym świecie została powołana Rada ds. Edukacji (ang. *International Accounting Education Standards Board*⁴ - IAESB). Jej zadaniem jest dbłość o kształcenie, praktykę zawodową oraz sprawdzanie kompetencji zawodowych, jako elementów niezbędnych do uzyskania uprawnień zawodowych. Działania Rady mają także propagować naturalną konieczność ustawicznego kształcenia zawodowego księgowych wynikającą ze specyfiki zawodu.

Opinia publiczna oczekuje obecnie od zawodowych księgowych, w tym także od biegłych rewidentów, odpowiednich kwalifikacji zawodowych, bieżąco aktualizowanych w miarę zmieniających się warunków. Wiąże się z tym konieczność posiadania i nieustannego rozwijania stosownej wiedzy i umiejętności przez tę grupę zawodową.

---

³ <http://www.ifac.org/About/> odczyt 04.2011.

⁴ Dodatkowo w celu zapewnienia jak najwyższej jakości prac IAESB czuwa Komitet Ochrony Zaufania Publicznego (ang. *Public Interest Oversight Board* *PIOB*), powołany w 2005 roku po serii skandali finansowych osłabiających stopień zaufania i wiarygodności do efektu prac służb finansowo-księgowych. Celem Komitetu jest zagwarantowanie niezależnego nadzoru nad wszelkimi pracami wykonywanymi pod auspicjami IFAC, by inwestorzy i inni interesariusze mogli zaufać efektom tych prac <http://www.ipiob.org/about/what-piob/> odczyt 04.2011.

2. Tematyka zagadnień poruszanych przez MSE

Zawodowi księgowi świadczą szeroki zakres usług. Jednak złożoność procesów gospodarczych sprawia, iż żadna osoba nie jest w stanie biegle opanować wszystkich dziedzin rachunkowości. Specjalizacja jest w związku z tym niezbędna,⁵ aby zapewnić, że usługi są świadczone przez osoby posiadające wystarczającą poziom wiedzy i doświadczenia. W celu określenia wymagań wstępnych dla kandydatów na zawodowych księgowych oraz sprecyzowania oczekiwań co do poziomu ich przygotowania zawodowego, umiejętności i postaw, podjęto działania w kierunku opracowania standardów edukacyjnych dla zawodowych księgowych.

Po licznych konsultacjach i debatach, w październiku 2003 roku IAESB opublikowała siedem MSE, z których pierwszych sześć weszło w życie 1 stycznia 2005 roku, a siódmy rok później. W 2007 roku Rada podjęła się aktualizacji „Założeń ramowych”, „Wprowadzenia” oraz treści dotychczas obowiązujących MSE a także dołączyła MSE 8. (który wszedł w życie 1 lipca 2008 roku).⁶ Opracowując swoje publikacje, Rada kieruje się promowaniem ogólnie akceptowanej „dobrej praktyki”⁷ w edukacji i rozwoju zawodowym księgowych.

Ideą MSE jest przedstawianie wzorców, do których powinny stosować się organizacje krajów członkowskich w trakcie przygotowywania kandydatów, a następnie ustawicznego rozwoju zawodowych księgowych. Standardy te nie mogą prawnie uchylać krajowych przepisów lub regulacji prawnych. Mają być autorytatywnym odniesieniem w procesie informowania i oddziaływania na krajowe regulacje. Zgodnie z założeniami, celem zastosowania MSE jest przygotowanie kompetentnych zawodowych księgowych przez połączenie różnych części programów edukacyjnych. Proces kształcenia może przyjmować indywidualną postać. Nie ma bowiem obligatoryjnego schematu nakazującego zdobywanie kolejnych etapów przygotowania zawodowego. Kombinacja praktycznych i teo-

---

⁵ *Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8*. Rada Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych Rachunkowości. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Centralny Ośrodek Szkolenia Zawodowego, Warszawa 2009, s. 97.

⁶ Przedmowa. *Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8*, *op. cit.*, s. 5.

⁷ Przez „dobrą praktykę” należy rozumieć nie tylko zakres treści programów rozwoju zawodowych księgowych, ale również ich poziom, czyli odpowiednio wysoką jakość i wartość. IAESB bierze pod uwagę różnice kulturowe, systemowe, prawne i społeczne występujące w krajach organizacji członkowskich. W związku z tym, różne uwarunkowania mogą ograniczać możliwość przyjęcia niektórych aspektów „dobrej praktyki” w wybranych krajach, zaleca się jednak jej stosowanie, gdy tylko jest to możliwe. Za *Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8 op.cit.* s. 19, *Międzynarodowe Standardy Edukacyjne dla zawodowych księgowych*. Biuletyn Krajowej Rady Firm Audytorskich nr 12 Wydanie specjalne. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Zarząd Główny, Warszawa 2004, s. 22.

retycznych elementów może być dowolna, realizowana równolegle lub w różnych odstępach czasu.

Zakres tematyczny Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych dla zawodowych księgowych przedstawia się następująco⁸:

- MSE 1 - wstępne wymagania dla kandydatów przystępujących do programu edukacyjnego dla zawodowych księgowych,
- MSE 2 – treść programu edukacyjnego dla zawodowych księgowych,
- MSE 3 – pożądane w profesji księgowych umiejętności zawodowe,
- MSE 4 – wartości, etyka i postawy zawodowe, którymi powinien się charakteryzować zawodowy księgowy,
- MSE 5 – wymogi w zakresie praktyki zawodowej,
- MSE 6 – ocena przygotowania i kompetencji zawodowych kandydatów na księgowych,
- MSE 7 – ustawiczny rozwój zawodowy,
- MSE 8 – szczególne wymagania co do kompetencji biegłych rewidentów.⁹

Organizacje członkowskie IFAC starają się dostosowywać własne procedury edukacyjne do wytycznych określonych w standardach, by w jak najlepszym stopniu móc je zrealizować w specyficznych dla każdego kraju warunkach kulturowych, systemowych i prawnych.

3. Realizacja wytycznych MSE na świecie

Opublikowane po raz pierwszy w 2003 roku MSE weszły w życie już w 2005 roku. Ich wdrażanie w wielu krajach przebiega w różnym tempie. Jednakże wszystkie organizacje członkowskie IFAC zobowiązują się do dostosowania krajowych procesów edukacji do wytycznych MSE.

W wyniku przeprowadzonych badań¹⁰ zebrano informacje, które wykorzystano do sporządzenia zestawień przedstawiających różnorodne opcje implemen-

---

⁸ *Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8, op. cit., s. 32.*

⁹ W polskim tłumaczeniu MSE 8. użyto określenia „biegłego rewidenta” dla ang. terminu „*audit professional*”. Wynika to z założenia, jakiego dokonał zespół tłumaczy na podstawie polskiej praktyki zawodowej i systemu prawa. W kontekście MSE 8. należy jednak przyjąć, że odnosi się on do osób zajmujących się badaniem historycznych informacji finansowych. Należy w tym miejscu podkreślić, że „biegłym rewidentem” w myśl MSE 8. nie jest osoba posiadająca pełne uprawnienia do badania sprawozdań, lecz jedynie zawodowy księgowy przyjmujący na siebie odpowiedzialność za wydawanie znaczących osądów podczas badania historycznych informacji finansowych (z wykluczeniem np. usług atestacyjnych). *Za Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8, op. cit., s. 94-95.*

tacji wytycznych MSE na przykładzie wybranych krajów na świecie. Wnioski z przeprowadzonej analizy przedstawiono kolejno w tabelach 1-4.

Pierwszym etapem dostosowywania uregulowań krajowych do wytycznych MSE jest określenie wymagań wstępnych dla kandydatów na zawodowych księgowych. Istotne jest, aby kandydaci posiadali już pewną wiedzę, umiejętności i predyspozycje, pozwalające im na osiągnięcie sukcesów w nauce, egzaminach kwalifikacyjnych oraz podczas odbywania praktyki zawodowej. Im wyższe są wymagania wstępne, tym krótszy jest czas osiągnięcia sukcesu w postaci uzyskania tytułu zawodowego. Możliwe do przyjęcia wymagania wstępne spotykane w praktyce przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1

Wstępne wymagania dla kandydatów na zawodowych księgowych

Kryterium wymagań wstępnych	Kraj
Uznawane jedynie wykształcenie wyższe	Brazylia, Dania, Francja (tytuł licencjata nie jest wystarczający), Hiszpania, Islandia, Litwa, Malezja, Norwegia, Słowenia, Ukraina, Włochy
Uznawane wykształcenie opcjonalnie wyższe lub średnie	Australia, Nikaragua, Polska, Trynidad i Tobago, Wielka Brytania
Brak wymagań wstępnych co do stopnia wykształcenia, obowiązuje egzamin dopuszczający kandydata do procedury zdobywania uprawnień zawodowego księgowego	Indie, Irlandia, Japonia,
Inne wymagania ściśle określone przepisami	Finlandia ¹¹
Uznanie tytułu zawodowego uzyskanego poza granicami danego kraju	Zambia

Źródło: opracowanie własne.

¹⁰ W badaniach zastosowano metodę sondażu diagnostycznego. Przesłano (drogą mailową) zapytanie dotyczące sposobów implementacji wytycznych MSE w różnych krajach członkowskich IFAC na świecie. Adresatami sondażu, były osoby z grona członków IAESB. W drodze wymiany korespondencji, uzyskano m.in. dostęp do publikacji IFAC przedstawiającej raporty organizacji członkowskich z dotychczasowego przebiegu realizacji wytycznych MSE. Przeanalizowano raporty blisko 30 krajów reprezentujących wszystkie kontynenty (Australii, Brazylii, Czech, Fidzi, Finlandii, Francji, Gruzji, Hiszpanii, Islandii, Indii, Irlandii, Japonii, Kanady, Kenii, Litwy, Malezji, Nikaragui, Norwegii, Peru, Polski, Rosji, Słowenii, Słowacji, Trynidadu i Tobago, Ugandy, Ukrainy, Wielkiej Brytanii, Włoch i Zambii). Nie każdy raport zawierał informacje w kluczowych kwestiach, stąd nie we wszystkich tabelach ujęto dane z każdego raportu poddanego analizie. <http://www.ifac.org/ComplianceAssesment/published.php> odczyt 03.2011.

¹¹ Szczegółowe wymagania co do poziomu wykształcenia są określane przez Ministerstwo Pracy i Gospodarki.

We wszystkich krajach wymagania wobec kandydatów na zawodowych księgowych są utrzymywane na wysokim poziomie. Oznacza to, że realizuje się w nich wytyczne MSE 1, w których zachęca się do nauki rachunkowości „osoby o jak najlepszych cechach, gdyż jakość zawodu zależy ostatecznie od jakości kandydata.”¹²

Odpowiedzialność za prawidłowość przebiegu kształcenia zawodowego księgowych przejmują krajowe organizacje członkowskie IFAC lub środowisko akademickie. W wyjątkowych przypadkach powoływane są specjalne podmioty zajmujące się edukacją księgowych. Tabela 2 przedstawia instytucje, które przejmują odpowiedzialność za kształcenie tej grupy zawodowej w poszczególnych krajach. Dla przykładu podano kilka szczegółowych rozwiązań przedstawiających podmioty, na których spoczywa odpowiedzialność za przebieg procesu kształcenia.

Tabela 2

Instytucje odpowiedzialne za przebieg kształcenia

Kryterium jednostek odpowiedzialnych za kształcenie zawodowych księgowych	Kraj
Organizacje zawodowe	Finlandia, Ukraina
Uczelnie wyższe	Brazylia (pod kontrolą Ministerstwa Edukacji), Fidzi (na 3 uniwersytetach ¹³ w systemie magisterskim lub podyplomowym), Francja, ¹⁴ Gruzja, ¹⁵ Japonia, Malezja, Nikaragua, Norwegia, Rosja
System łączący edukację akademicką z zawodową	Australia, Czechy, ¹⁶ Dania, ¹⁷ Hiszpania, Islandia, Indie, Irlandia, Kenia, Litwa, Peru, Polska, Słowenia, Słowacja, Trynidad i Tobago, Uganda, Wielka Brytania, Włochy

Źródło: opracowanie własne.

¹² *Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8.*, op. cit. s. 38.

¹³ *Fiji Institute of Accountants* sprawuje pieczę nad aktualizacją programów kształcenia, kierunki rachunkowości podlegają akredytacji FIA.

¹⁴ Syllabus studiów został opracowany przy współpracy Ministra Szkolnictwa Wyższego oraz organizacji zawodowej fr. *Conseil Supérieur de l'Orde des Experts-Comptables (CSOEC)*.

¹⁵ Syllabus uczelni ekonomicznych kształcących księgowych został opracowany według I poziomu programu szkoleniowego ACCA (ang. *Association of Chartered Certified Accountants*).

¹⁶ Kontrolę nad programami kształcenia sprawuje ang. *Union of Accountants of the Czech Republic (UACR)*.

¹⁷ Pieczę nad jakością programu kształcenia sprawuje grupa ekspertów, w skład której wchodzi przedstawiciele praktyki gospodarczej, dyplomowani księgowi oraz przedstawiciele środowiska akademickiego.

Oceniając sytuację zaprezentowaną w tabeli 2, można stwierdzić, że środowisko zawodowe księgowych darzy zaufaniem uczelnie wyższe, gdyż przeważają kraje, w których ceduje się odpowiedzialność za kształcenie księgowych na uniwersytety. Członkowie IFAC sprawują wówczas jedynie kontrolę nad oferowanymi programami studiów lub kształcenie odbywa się w ścisłej współpracy obydwu środowisk.

Praktyka zastosowana w różnych krajach, wskazuje na przyjęcie jedno- lub wielostopniowej ścieżki zdobywania uprawnień w zawodzie księgowego. W tabeli 3 zestawiono przykłady różnych ścieżek zdobywania kwalifikacji zawodowych.

Tabela 3

Ścieżki zdobywania uprawnień zawodowego księgowego¹⁸

Liczba stopni w ścieżce kariery zawodowej księgowych	Kraj
Jeden stopień	Brazylia (dyplom uczelni wyższej kierunku rachunkowość), Dania, Finlandia, Francja, Hiszpania, Japonia, Litwa, Malezja, Norwegia, Rosja, Trynidad i Tobago, Uganda, Wielka Brytania
Dwa stopnie	Czechy (dwa stopnie od 2008 roku, wcześniej trzy), Fidzi, Irlandia, Nikaragua, Peru, Ukraina, Włochy
Trzy stopnie	Australia
Cztery stopnie	Polska

Źródło: opracowanie własne.

Stosowanie różnorodnych form zdobywania uprawnień, powinno znaleźć odzwierciedlenie w efektach kształcenia, odwołujących się do poziomów Europejskich Ram Kwalifikacji (ERK). Wówczas łatwiejsze będzie porównywanie zdobytych uprawnień zawodowych (ich stopni) w różnych krajach na otwartym rynku pracy.

Elementem uzupełniającym proces kształcenia jest praktyka zawodowa (MSE 5). We wszystkich analizowanych przykładach za minimalny wymiar praktyki zawodowej przyjmuje się 3 lata. Różnice między poszczególnymi krajami przejawiają się jedynie w określeniu osoby mentora, odpowiedzialnego za nadzór nad odbywaniem praktyk lub ewentualnie dodatkowego wymiaru praktyki w przypadku luk w procesie edukacyjnym.

¹⁸ Należy podkreślić, iż w niektórych krajach posiadanie certyfikatu zawodowego jest niezbędne do wykonywania prac księgowych, w innych certyfikat podnosi jedynie rangę zawodową posiadacza tych uprawnień.

Po uzyskaniu uprawnień zawodowego księgowego, na każdym profesjonalistcie ciąży obowiązek stałego aktualizowania wiedzy oraz utrzymywania na możliwie wysokim poziomie umiejętności zawodowych. W praktyce spotyka się głównie dwa odmienne sposoby egzekwowania¹⁹ uczestnictwa w kształceniu ustawicznym.

W tabeli 4. przedstawiono przykładowy wymiar godzinowy obowiązkowego kształcenia ustawicznego oraz wskazano kraje, w których CPD²⁰ dobrowolne.

Tabela 4

Warunki uznawania kształcenia ustawicznego²¹

Kryterium udziału w kształceniu ustawicznym	Kraj
Obowiązkowy wymiar czasu poświęconego na szkolenia	Australia (80h/2lata), Dania (120h/3lata), Islandia (120h/3lata), Litwa (120/3lata), Norwegia 102/3lata), Rosja (40h/rocznie), Słowenia (min. 20h/rok 120h/3lata), Uganda (40h/rocznie), Ukraina (min. 20h/rocznie 120h/3lata)
Obowiązkowe kształcenie ustawiczne rozliczane przy zastosowaniu punktów kredytowych	Brazylia, Wielka Brytania (rozliczane w oparciu o efekty kształcenia a nie czas przeznaczony na kursy)
Dobrowolność uczestniczenia w kształceniu ustawicznym	Czechy, Fidżi (sugerowane 120h/3lata), Finlandia, Francja, Gruzja (obowiązek CPD ma wejść w życie we wrześniu 2011r.), Hiszpania (sugerowane min. 20h/rocznie, 120h/3lata), Indie, Nikaragua, Polska (planowane wprowadzenie obowiązku), Zambia

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie analizy raportów, będących podsumowaniem doświadczeń organizacji członkowskich IFAC z procesu wdrażania MSE, można stwierdzić, iż oprócz dbałości o proces kształcenia, organizacje zajmują się również:

¹⁹ Dobrowolność uczestnictwa w kształceniu ustawicznym opiera się na osobistej odpowiedzialności poszczególnych osób i ich poczuciu konieczności stałego rozwoju i utrzymywania wysokiego poziomu kompetencji zawodowych. Obowiązkowy charakter kształcenia ustawicznego, oznacza że jest ono kontrolowane przez organizację zrzeszającą zawodowych księgowych w ramach nadzoru nad jakością procesu szkolenia ustawicznego i zazwyczaj charakteryzuje się ściśle określonym wymiarem czasu, koniecznym o do odbycia cyklicznego kształcenia ustawicznego.

²⁰ ang *Continuing Professional Development*.

²¹ Formami kształcenia ustawicznego są zazwyczaj: szkolenia, kursy, konferencje, formy e-learnigu.

- 1) promowaniem w środowisku zawodowym i akademickim idei zawartych w MSE,
- 2) wydawaniem publikacji w tłumaczeniu na języki ojczyste, w celu propagowania aktualnego stanu przepisów, wiedzy, osiągnięć w dziedzinie rachunkowości proponowanych przez IFAC,
- 3) utrzymywaniem kontaktów ze środowiskiem pracodawców oraz weryfikowaniem programów kształcenia do zgłaszanych nowych wymagań wobec pracowników służb finansowo-księgowych,
- 4) monitorowaniem programów nauczania pod kątem aktualizacji, ze względu na modyfikacje standardów a także rozwijanie programów kształcenia o nowe zagadnienia dotyczące regulacji prawnych oraz rachunkowości w specyficznych sektorach gospodarki np.: turystyce, ekologii, rolnictwie, lotnictwie, bankowości, e-biznesie,
- 5) zapewnianiem aktualnych, ciekawych tematów do kursów oferowanych w ramach kształcenia ustawicznego,
- 6) szkoleniem kadry wykładowców w celu zapewnienia wysokiego poziomu kursów szkoleniowych, a także publikowaniem materiałów szkoleniowych zapewniających dostęp do odpowiedniego zakresu wiedzy,
- 7) organizowaniem konkursów wiedzy, podnoszących poziom kwalifikacji.

Jak wynika z raportów sporządzanych przez krajowe organizacje, będące członkami IFAC, część krajów stara się jednoczyć swoje działania w celu zharmonizowania procesu edukacyjnego. Wśród krajów Unii Europejskiej taką współpracę nawiązały: Francja, Niemcy, Anglia, Szkocja, Irlandia, Włochy oraz Holandia. Prawdopodobne jest, że więcej krajów będzie przystępowało od wspólnych programów zgodnie z ideami jednoczącymi globalną gospodarkę.

Autorka wyraża pogląd, że implementacja wytycznych MSE jest ważną kwestią dla każdego krajowego środowiska, gdyż zapewnienie wykształcenia zawodowych księgowych, na możliwie najwyższym poziomie, może przyczyniać się do rozwoju gospodarczego, stanowiąc jeden z warunków osiągnięcia sukcesów zawodowych w tej grupie społecznej.

Uwagi końcowe

Idee zawarte w MSE zdobywają coraz większe uznanie w środowisku zawodowym i akademickim na całym świecie. Zgodnie z nimi nawiązywana jest coraz ściślejsza współpraca pomiędzy praktykami i teoretykami, mająca na celu zoptymalizowanie procesu kształcenia kadr finansowo-księgowych. Mimo, iż można zauważyć różne sposoby implementacji MSE stosowane na całym świecie przez organizacje członkowskie IFAC, wszystkim przyswieca jeden cel, mianowicie wykształcenie kompetentnych zawodowych księgowych.

W Polsce, zakładana w reformie szkolnictwa wyższego coraz większa autonomia uczelni wyższych powinna zaowocować nowymi kierunkami studiów z programami, które uzyskają akredytację środowiska zawodowego (Stowarzyszenia Księgowych w Polsce). Te zmiany mogą przyczynić się do zwiększenia potencjału intelektualnego absolwentów szkół wyższych oraz podnieść tym samym ich wartość na rynku pracy, wpływając pozytywnie na możliwość zdobycia zatrudnienia w zawodzie zgodnym z kwalifikacjami i predyspozycjami osób kończących formalny okres edukacji. Autorka wyraża nadzieję, że zostanie nawiązana ścisła współpraca SKwP z katedrami rachunkowości polskich ośrodków akademickich, co ułatwi absolwentom uczelni zdobywanie uprawnień zawodowych.

Literatura

<http://www.ifac.org> odczyt 03.2011.

<http://www.ifac.org/ComplianceAssesment/published.php> odczyt 03.2011.

<http://www.ifac.org/About> odczyt 04.2011.

<http://www.ipiob.org/about/what-piob/> odczyt 04.2011.

Międzynarodowe Standardy Edukacyjne dla zawodowych księgowych. Biuletyn Krajowej Rady Firm Audytorskich nr 12 Wydanie specjalne. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce Zarząd Główny, Warszawa 2004.

Międzynarodowe Standardy Edukacyjne 1-8. Rada Międzynarodowych Standardów Edukacyjnych Rachunkowości. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Centralny Ośrodek Szkolenia Zawodowego, Warszawa 2009.

mgr Urszula Drumlak

Uniwersytet Szczeciński

Instytut Rachunkowości

Ul. A. Mickiewicza 64, 71-101 Szczecin,

uladrumlak@wp.pl

IMPLEMENTATION OF THE GUIDANCE OF THE INTERNATIONAL EDUCATION STANDARDS FOR PROFESSIONAL ACCOUNTANTS IN CHOSEN COUNTRIES

Summary

Based on the research author says that developed by IAESB guidance to improve IES has been implemented differently worldwide. As number of IFAC member bodies has increased over the years, the world wide impact of IES has become more significant. Though each country uses different methods of IES implementations (because of cultural, social and economical differences) they all aim to reach the main goal which is to develop guidance to improve standards of accountancy education around the world. Standards that would bring back lost reputation of the profession and positively

impact the development of global economy. Author believes that also in Poland, there will be created a new optimal model of education needed by accountants. Both require significant changes in the higher education system as well as co-operation with professional bodies (i.e. Accountants Association in Poland).

Translated by Urszula Drumlak

